

ANTIPIQUETE

DE

SAEN

#1

LATIN AMERIKA

Årgang 28 - mai 2023
Latin-Amerikagruppene i Norge

QUEREM OS

PAZ

NO

FLORES

FREMTIDEN ER VÅR
- LA KAMPEN LEVE!

LATIN AMERIKA

#1 – mai 2023

Årgang 28

Løssalgspriis: 70,-

Utgiver:

Latin-Amerikagruppene i Norge

Kolstadgata 1

0652 Oslo

[latin-amerikagruppene.no/
publikasjoner/tidsskrift](http://latin-amerikagruppene.no/publikasjoner/tidsskrift)

Redaksjon:

Marit Bårdstu Folvik (redaktør)

Mari Kirsti Kaaen

Inga Maria Gudbjargardottir Evang

Ragnhild Holtan

Juan Grajales

Skribenter og bidragsytere:

Vilma Taubo

Kine Lie

Marthe Sponberg

Karen Bårdstu Folvik

Astrid Bårdstu Folvik

Silje Hvilsom Kvanvik

Astrid Evensen Ranum

Evelyn G. Hoen

Emi Paez Rokseth

Astrid Evensen Ranum

Sofie Retterstøl Olaisen

Bendik Halvor Arum

Astrid Fadnes (layout)

Tuva Ressem

Cecilia Salinas

Jemima García- Godos

Lucía Quispe

Vilde Gjerde Lied

Anna Nordahl Carlsen

INNHold

Leder	3
Latinamerikanske tenkere	4
Kort innføring i latinamerikansk dekolonial tenking	6
Landsforviste fanger - et håp for Nicaragua	8
Dikt Gioconda Belli	12
Kvinnekamp i Argentina	13
Aktivistworkshop 8. mars	15
Kvinnekamp i Mellom-Amerikas mest stabile land	16
Peru: Demokrati på avveie	17
Sund Folkehøgskole i Peru	20
Ildsjelene på hver sin side av atlanteren	22
Oppdatering brigadeprosjektet	23
Alternativ Brigade	24
Statkraft i Brasil	26
Rap: Ute av syne, ute av sinn	27
Filmanmeldelse: <i>Ellos eatnu - La elva leve</i>	28
To kjappe fra tidligere brigadist	29
Hilsen fra sekretariatet	30

Forsidefoto: 8. mars demonstrasjonene i byen Salta nord i Argentina hadde mange paroler. "Queremos paz, no flores" oversettes til "vi ønsker fred, ikke blomster". Å få slutt på kvinnedrap er fremdeles en av de viktigste. Foto: Sofie Retterstøl Olaisen

Vil du skrive for oss?

Har du en ide til en artikkel, bildeserie eller et tema vi bør ta opp? Vi tar gjerne imot reportasjer, kulturanbefalinger, kommentarer, debattinnlegg og andre ting med Latin-Amerikatemat. Send epost til latinamerika@gmail.com

Norad

LEDER: FREMTIDEN ER VÅR - LA KAMPEN LEVE

TEKST: REDAKSJONEN

Kampene som folket kjemper på det latinamerikanske kontinentet stilner aldri, og denne vinteren har de latinamerikanske kampene vist både håp og fortvilelse.

På slutten av fjoråret oppstod det sammenstøt mellom sikkerhetsstyrker og demonstranter i Peru. Flere er døde og mange fengslet, men protestene mot Boluarte og hennes politikk fortsetter.

I Brasil tok bautaen Lula da Silva over makta, men det ble snart snudd på hodet da Bolsonaro's tilhengere inntok viktige bygninger i Brasilia. Vil Lula da Silva klare å stake ut en mer demokratisk kurs for landet?

Lenger nord, i Nicaragua, ble over 200 politiske fanger frigjort og fratatt statsborgerskapet, noe som viser at Ortega-Murillo-regimet kan påvirkes av internasjonalt press. De politiske fangene er viktige stemmer mot regimet, og det virker ikke som presidentparet har klart å stilne dem.

I Norge og Chile ble demonstranter møtt på helt ulike måter da de protesterte mot statens inngrep i urfolksområder. I Norge ble unge aktivister båret bort når de protesterte mot statens menneskerettighetsbrudd mot Fosen-samene, og i Chile ble demonstranter skutt mot når de protesterte mot Statkrafts vannkraftutbygging i Mapucheområdene i Chile.

I startskuddet til årets første utgave av LatinAmerika ville vi finne ut av hva som rører seg på kontinentet av ulike stemmer. Vi sto igjen med en klar fellesnevner for årets første nummer: Til tross for undertrykkelse og politisk uro fortsetter folket å kjempe for sosial rettferdighet og demokrati. Tittelen på dette nummeret måtte derfor bli *Fremtiden er vår - la kampen leve!*

I denne utgaven av LatinAmerika kan du derfor lese tekster om ulike kamper som foregår på kontinentet. Tekstene handler blant annet om 8. mars-markeringer i Costa Rica og Argentina, om den politiske situasjonen i Peru, en tilstandsrapport fra Guatemala skrevet av CONAVIGUA's leder Rosalina Tuyuc og om Statskraft i Brasil.

Da gjenstår det bare å si: god lesning!

LATINAMERIKANSKE TENKERE: LÉLIA GONZALEZ OG SVART IDENTITET

Lélia Gonzalez (1935-1994) var en brasiliansk filosof, antropolog, forfatter og lærer. I sitt intellektuelle og politiske arbeid løftet hun fram interseksjonelle temaer og utforsket blant annet sammenhengen mellom kjønn og etnisitet. Gonzalez var viktig for fremveksten av svart feminisme i Brasil, en bevegelse som forente kvinnekamp med klassekamp og kampen mot rasisme. Hun mente det var essensielt å løfte fram opplevelsene og eksistensen til svarte mennesker, og spesielt til den svarte kvinnen, for å bryte med den institusjonaliserte og internaliserte rasismen og sexismen i det brasilianske samfunnet.

Tekst: Emi Paez Rokseth, alternativ brigadist våren 2023

En av tingene Gonzalez gjorde var å konfrontere selvbildet av Brasil som et "rasedemokrati". Idéen om at det brasilianske samfunnet er fritt for rasisme var, og er, nemlig utbredt. Et av argumentene man ofte hører er at Brasil ikke kan være et rasistisk samfunn ettersom man over århundrer har blandet seg på tvers av etnisiteter. Mange tar utgangspunkt i rasisitiske strukturer fra det amerikanske samfunnet, hvor en slik sammensmelting ikke har skjedd i like stor grad. Gonzalez var kritisk til å bruke USA som utgangspunkt for å analysere den brasilianske virkeligheten. Brasil har sin egen historie med rasisme, som må tas på alvor. Ideen om rasedemokratiet ignorerer at Brasil som nasjon er bygget på slaveri og fordrivelse av urfolk, og at sammensmeltingen av ulike etnisiteter og kulturer i stor grad er et resultat av vold mot, og voldtekt av, svarte og urfolkskvinner.

Gonzalez mente at usynliggjøringen av rasismen i samfunnet var et resultat av at definisjonsmakten lå hos de hvite og privilegerte. Dette førte til en neglisjering av svarte

mennesker sine erfaringer og perspektiver. For å bryte med dette mente hun det var nødvendig å formulere og manifestere en tydelig svart identitet og subjektivitet. Målet var å skape en egen posisjon å forstå verden ut ifra, i kraft av svarte menneskers unike erfaring. Denne posisjonen, eller *lugar de fala* (sted å snakke fra), skulle både være et abstrakt tolkningsrom, og et fysisk og sosialt rom i samfunnet. Det hele handlet om å gi undertrykte mennesker en tydelig plass og en egen stemme.

I sitt arbeid med å avsløre internaliserte maktstrukturer, og bidra til en kollektiv bevisstgjøring av disse, tok Gonzalez inspirasjon fra andre fagtradisjoner som lingvistik og psykoanalyse. To av de viktigste konseptene vi har fra Gonzalez er idéen om *amerficanidade* og *pretuguês*. *Amerficanidade* var et forsøk på å gi den unike identiteten til afro-latinamerikanere et eget navn og begrep. *Pretuguês* skulle være et middel for å utvikle og manifestere denne afro-latinamerikanske, eller *amerifrikanske*, eksisten. Ideen om *pretuguês* innebar

Lélia Gonzalez, en av de viktigste innen svart feminisme i Brasil. Fotograf: César Loureiro

en anerkjennelse og inkludering av elementer fra afrikanske språk i den brasilianske portugisisk. En utvidelse og bevisstgjøring av språket var viktig for å avkolonisere interne tankemønstre og antatt kunnskap, mente Gonzalez, og *pretuguês* skulle bidra til dette.

Filosofien var for Gonzalez først og fremst et middel for å artikulere samfunnets brede sosiale kamper, og hennes intellektuelle arbeid var tett knyttet til hennes aktivistiske engasjement og politiske arbeid. Hun var blant annet med på å stifte flere institusjoner med fokus på afrobrasiliansk kultur, tenkning og sosial kamp. I tillegg brukte hun sitt undervisningsrom i filosofi til å skape en plass for kritisk tenkning og politisk protest, og hadde en viktig innflytelse over sine elever. Med sine framsynte tanker er Gonzalez en viktig inspirasjonskilde for mange feminister, også i dag, og har blant annet inspirert den brasilianske filosofen Djamila Ribeiro, og den amerikanske filosofen Angela Davis.

Mer informasjon

Teksten er i hovedsak basert på disse to artiklene om Lélia Gonzalez:

"Amefricanity - The black feminism of Lélia Gonzalez av Raquel Barreto" (2020)
<https://www.radicalphilosophy.com/commentary/amefricanity>

"América Ladina: The Conceptual Legacy of Lélia Gonzalez" (1935–1994) av Flavia Rios:
<https://forum.lasaweb.org/files/vol50-issue3/Dossier-Lelia-Gonzalez-8.pdf>

Anbefaling: RadiOrakel sin radiodokumentar om Lélia Gonzalez fra serien "Revolusjonen har et kvinnelig ansikt"

KORT INNFØRING I LATINAMERIKANSK DEKOLONIAL TENKNING

Begrepet dekolonial tenkning brukes som en paraplybetegnelse for kritisk teori utviklet av latinamerikanske og karibiske tenkere, i og utenfor kontinentet. Et fellestrekk for de ulike teoriene er at de ønsker å synliggjøre og fremme sosial, politisk, epistemisk og ontologisk mangfold, løsrevet fra oppfatningen om at alt utenfor vesten er ufullstendige kopier av den.

Tekst: Cecilia G. Salinas

Standarden (kanonene) i samfunnsvitenskap og humaniora har i lang tid vært satt av kunnskap utledet av bestemte vestlige erfaringer. *Dekolonial tenkning* argumenterer for at på tross av at disse erfaringene er partikulære og inngår i en særegen språklig, kulturell og historisk forståelsesramme, har de blitt ansett for å være universelt gyldige. Dette gjør at læren om hvordan vi tilegner oss kunnskap - fra hva, om hva og hvordan - såkalte epistemologier, blir rangert i et hierarki der vitenskapelig kunnskap er øverst på rangstigen. Andre epistemologier blir derimot ikke anerkjent som samtidige og «moderne», men som i et primitivt stadium, noe som har ført til at mange epistemologier har blitt usynliggjort, ignorert og nedvurdert som «irrasjonelle» opp gjennom historien (Mignolo 2007).

På slutten av 90-tallet trakk flere teoretiske

strømninger som omhandlet erfaringer fra og i Latin-Amerika, i samme retning, og la grunnlaget for det som vi i dag kjenner som «pensamiento decolonial» eller «dekolonial tenkning»¹. Selv om dekolonial tenkning var fremmet av en gruppe akademikere innen samfunnsvitenskap og humaniora har versjoner av dens kritikk og ideer lenge eksistert i Latin-Amerika og Karibia, de har bare ikke blitt samlet under én konseptuell paraply. Det er mange kritiske tenkere som utfordrer heteroseksuell, ekskluderende, rasistisk og patriarkalsk tenkning uten å nødvendigvis forholde seg til begrepet dekolonial. Dekolonial tenkning bør derfor betraktes som del av en bredere kritisk tanketradisjon i Latin-Amerika og Karibia, ikke som et enhetlig og klart avgrenset paradigme. Det er også viktig å presisere at jeg videre vil introdusere latinamerikansk «dekolonial tenkning» og

¹ «Decolonial thinking» er tilsvarende (og i dialog med) post-koloniale perspektiver. Det norske begrepet 'avkolonisering' er for altomfattende og lite spesifikt til å brukes som en oversettelse for «decolonial». I fraværet av et norsk begrep, beholder jeg begrepet «decolonial» fra spansk, som blir dekolonial på norsk.

ikke postkoloniale perspektiver fra Afrika og Asia, selv om disse også omtales i dag som dekoloniale perspektiver.

Opprinnelsen til dekolonial tenkning forbindes gjerne med

tenkere som Aníbal Quijano, Ramón Grosfoguel, Walter Dignolo, Enrique Dussel, Arturo Escobar, Maria Lugones, Gloria Anzaldúa, Catherine Walsh og Nelson Maldonado-Torres, blant mange andre.

Ideene kan spores tilbake til det latinsamerikanske kontinentet, men også europeiske, nordamerikanske og afrikanske strømninger, slik som frigjøringssteologi, avhengighetsteori, frigjøringsfilosofi, postkoloniale studier, kulturstudier, subalterne studier, marxisme, Chicana feministisk teori osv. Felles for de nevnte tenkerne er deres kritiske blikk på ulike konstellasjoner av makt, væren og kunn-

«Kolonialitet betegner en maktmatrise som anses å produsere og opprettholde rase- og kjønns hierarkier på globalt og lokalt nivå.»

skap, og effektene disse har på verden slik vi kjenner den i dag. De kritiserer den oppfattede universaliteten til vestlig kunnskap og overlegenhet, samt systemene og institusjonene som forsterker disse oppfatningene.

Et nøkkelbegrep i dekolonial tenkning er «kolonialitet». Den peruvianske sosiologen Aníbal Quijano (2000) foreslo dette begrepet, «kolonialitet», som noe annet enn kolonialisme. De to er beslektet, men samtidig ulike. For mens kolonialisme betegner et politisk og økonomisk forhold der et folks suverenitet er kontrollert av et annet folk, nasjon eller imperium, er ikke kolonialitet begrenset til maktforhold mellom to folk eller nasjoner. For Quijano var kolonialisme i Latin-Amerika og Karibia mye mer enn en politisk, militær, juridisk eller administrativ orden. Erobringen etablerte et kolonialt blikk

Aníbal Quijano (foto: Carlos Pozo), Enrique Dussel (foto: Antonio Nava) og Gloria Anzaldúa (foto: K. Kendall).

og forståelser som hjemsøker verden i dag. Kolonialitet betegner en maktmatrise som anses å produsere og opprettholde rase- og kjønnshierarkier på globalt og lokalt nivå. Sammen med kapital, kunnskap og kultur, opprettholder dette et regime for utnyttelse og dominans som har overlevd avkoloniseringen eller frigjøringen av de spanske/portugisiske og engelske koloniene på 1800-tallet. Organiseringen av arbeid, kunnskap, autoritet og intersubjektive relasjoner i det kapitalistiske markedet, fremstår som en uunngåelig og naturlig verdensorden og tilstand, men det er ikke tilfellet ifølge flere dekoloniale tenkere. Det er koloniale forhold som har lagt grunnlaget for bestemte mellommenneskelige relasjoner, og global geopolittikk som skaper og naturaliserer sosioøkonomisk ulikhet.

Den argentinsk-meksikanske filosofen, historikeren og teologen Enrique Dussel, utfordrer det han omtaler som «myten om Modernitet» (Dussel, 1995). Det er en myte i den forstand at modernitet har blitt presentert som et resultat av ulike prosesser i deler av Europa, ikke som en del av globale prosesser der kolonialisme spilte en sentral rolle. Dussel viser til at moderniteten ble til i 1492 med erobringen

av «Amerikas». Den ble til med de maritime og kommersielle nettverkene som ble etablert, og med innføringen av slaveri på en skala verden ikke før hadde sett. Ifølge Dussel anser vestlige filosofer René Descartes' ego cogito, «Jeg tenker», som begynnelsen på modernitet, mens han påpeker at det egentlig er ego congruito, «Jeg erobrer», som burde markere begynnelsen for moderniteten. Myten om modernitet trekker sin filosofiske genealogi fra Hellas og til Roma, kristne kulturer, renessansen, og til opplysningstiden. Et slikt forståelsesskjema er uriktig, hevder dekoloniale tenkere. Den rådende forståelsen om at vesten har utviklet sin sivilisasjon uavhengig av, og i motsetning til, andre samfunn og «mindreverdige» sivilisasjoner er feilaktig. Modernitet og dagens globalisering bør forstås som en rekke forbindelser, sammenhengende historier og som uatskilnelige fra kolonialitet. Det må anerkjennes at kolonialismen har gitt tilværelsen noen gitte rammer, ikke bare i den gamle, men også i den nye verden. Kolonialitet utgjør modernitetens bakside og dermed, hevder en rekke dekoloniale tenkere, er det mer presist å referere til modernitet/kolonialitet i ett.

På denne måten ønsker dekoloniale tenkere å revurdere distinksjoner og definisjoner av hvordan for eksempel Latin-Amerikas fortid har blitt forstått. For å få et fullstendig bilde av vår samtidsverden, må de fortiede historiene fortelles ved hjelp av en annen forståelsesramme. Den argentinske semiotikeren og litteraturprofessoren Walter Mignolo påpeker at kolonialitet har gjort det umulig å forstå og forklare sin egen historie på ens eget språk. Inntil nå har noen få hegemoniske språk forklart «de andres» historie. Et eksempel på dette er dagens Latin-Amerika, som før erobringen var forstått som veldig forskjellige områder. For inka-urfolk var områdene ved, og rundt, fjellkjeden Andes «Tawantinsuyu». For Aztekerne var dagens Mexico «Anáhuac». For Kuna-folket, som bodde i dagens nordvestlige og sørlige Panama, var kontinentet «Abya-Yala». For Mapuche-urfolk var dagens Patagonia «Walmapu». Kontinentet var altså bebodd av mange ulike urfolksgrupper, med særegne sett av erfaringer, kunnskap og forståelser, som i liten eller ingen grad har fått plass i den vestlige historiefortellingen om Amerika.

«Mignolo er blant dem som tar avstand fra ideen om «frigjøring» når det er forstått som å forutsette endring innen det samme systemet, uten å stille seg kritisk til kolonialitetens logikk.»

eller ingen grad har fått plass i den vestlige historiefortellingen om Amerika.

I følge den colombianske filosofen Santiago Castro-Goméz

(2002) var folkemordene og plyndringen som ble begått under erobringen av Amerika ikke bare fysisk og økonomisk, men også «epistemisk». De kolonisertes kulturelle uttrykk ble ansett som primitive og ubrukkelige. De hadde ikke historier, de hadde myter. De hadde ikke kunnskap, de hadde tro. De hadde ikke medisin, de hadde magi. Denne koloniale klassifiseringen av verdens befolkning og deres kunnskapssystem kom til å spille en nøkkelrolle i moderniteten og kapitalismen. De koloniserte og deres territorium ble redusert til arbeidskraft og råvarer, mens koloniherrne beholdt kontrollen over land, arbeid og dets produkter. I dag blir herredømmet opprettholdt av meningssystemer og ideologier, som igjen bekreftes og reproduces gjennom sanksjoner, disiplineringsmekanismer (ved f.eks. Verdensbanken, Pengefondet), veldedighet og ulike utviklingsapparater. Slik den colombianske antropologen Arturo Escobar har påpekt, utjevner ikke utviklingsindustrien ulikhetene i verden. Utviklingsindustrien er derimot en integrert del av maktutøvelsen som opprettholder forskjeller der de kolonisertes etterkommere stort sett forblir billig arbeidskraft uten tilgang til kontroll av land og produksjon (Escobar, 1988).

Denne dynamikken er dypt kompleks og kan ikke forstås uten å forstå begrepet «værens kolonialitet». Etterkommere av de koloniserte har, ifølge den puertoricanske filosofen Nelson Maldonado-Torres, enten internalisert koloniherrenes blikk, eller så lever de i bevissthet om umuligheten av en autentisk og selvvalgt identitet og livsprosjekt. Denne forståelsen er uatskillelig fra idéer om «rase», og er det Maldonado-Torres kaller «værens kolonialitet» (2007). «Værens kolonialitet» dikterer hvem eller hva som får lov til å eksistere, og hva som skal forties og fornektet i kraft av å ikke passe inn i måter å tenke/føle, og relatere seg til det som ansees som normalt, naturlig og riktig. Dette betyr at noen grupper er underlagt andres verdensoppfatninger og i liten grad er klar over det selv. Andre igjen, som mange urfolksgupper i dag, lever med interne motsigelser, selv-devaluering og i antagonisme (konfrontasjon).

Dekoloniale tenkere er opptatt å løfte frem, synliggjøre og lære av det som sameksisterer eller eksisterer parallelt med det hegemoniske. En av de viktigste stemmene i latinamerikansk kritisk tenkning er den bolivianske sosiologen med bakgrunn fra urfolksgruppen Aymara, Silvia Rivera Cusicanqui. Cusicanqui inviterer folk til å reflektere over latinamerikanske realiteter og omstendigheter gjennom forståelse av aymarabegrepet *ch'ixi* (2018). På Aymara er *ch'ixi* fargen grå, som resultat av små punkter av svart og hvit ved siden av hverandre. Fargene svart og hvit smelter ikke sammen, men sameksisterer i sin motsetning. Cusicanqui utviklet begrepet i et argument om at den europeiske arven og ulike urfolkgruppers arv som beholder sine distinkte aspekter, utfyller og *antagoniserer*² hverandre. For å få frem verdien av denne sameksisten-

sen, er det nødvendig med epistemologisk avkolonisering. Det vil si en «frakobling» fra eurosentrisk kunnskapshierarkier og universelle ideer og normer om måter å være i verden på. Frakoblingen er nødvendig «fordi det er mange 'begynnelser' utover Adam og Eva og Gresk sivilisasjon, og mange andre grunnleggende språk utover gresk og latin», argumenterer Mignolo (2007, s. 456). Mignolo er blant dem som tar avstand fra ideen om «frigjøring» når det er forstått som å forutsette endring innen det samme systemet, uten å stille seg kritisk til kolonialitetens logikk. Frakoblingen fra maktens kolonialitet er ikke fornektning eller kansellering av rådende kunnskapstradisjoner, men innebærer grensetenkning eller grensepistemologi (Anzaldúa, 2012; Mignolo, 2007). Grensetenkning tar utgangspunkt i erfaringene til de som har blitt ekskludert fra den hegemoniske kunnskapsproduksjonen, og andre kunnskapstradisjoner og språk enn for eksempel engelsk og fransk. Det inviterer til samspill mellom ulike kunnskapstradisjoner. Eksempler på dette kan være å inkludere islamsk filosofi, vestlige vitenskapelige teorier og urfolks epistemologiske tradisjoner i en og samme dialog.

Jeg har forsøkt å sammenfatte noen viktige ideer og begreper i latinamerikansk dekolonial tenkning som jeg håper fører til mer nysgjerrighet og lærelyst om denne heterogene tankestrømningen.

² Antagonisme refererer til forhold hvor partene ikke aksepterer hverandres identitet og det foregår en kamp om hvilken fortolkning som skal være dominerende.

Referanser

Castro-Gomez, S., & Martin, D.A. 2002. "The Social Sciences, Epistemic Violence, and the Problem of the "Invention of the Other"". *Nepantla: Views from South* 3(2), 269-285. <https://www.muse.jhu.edu/article/23949>.

Anzaldúa, Gloria. 2012. "Borderlands : the new mestiza = la frontera" 4th ed. San Francisco: Aunt Lute Books.

Dussel, Enrique D. 1995. "The invention of the Americas : eclipse of "the other" and the myth of modernity", New York: Continuum.

Escobar, Arturo. 1988. "Power and Visibility: Development and the Invention and Management of the Third World." *Cultural Anthropology* 3 (4):428-443.

Maldonado-Torres, Nelson. 2007. "On the Coloniality of Being." *Cultural Studies* 21 (2-3):240-270.

Mignolo, Walter. 2007. "Introduccion: Coloniality of power and de-colonial thinking." *Cultural Studies* 21 (2-3):155-167.

Quijano, Aníbal. 2000. "Coloniality of Power and Eurocentrism in Latin America", *International Sociology* 15 (2):215-232.

Rivera Cusicanqui, Silvia. 2018. "Un mundo ch'ixi es posible", Buenos Aires: Tinta Limón.

LANDSFORVISTE FANGER – ET HÅP FOR NICARAGUA

Nicaragua har blitt mer og mer totalitært regime som flere sammenlikner med tidligere diktator Anastasio Somozas styre på 60- og 70-tallet. Nå er 222 politiske fanger løslatt og landsforvist. Hva betyr det for regimets fremtid?

Tekst: Evelyn G. Hoen og Ragnhild Holtan

Bilde: Fra protest for frigjøring av politiske fanger i Nicaragua.
Foto: Jorge Mejía Peralta

Den 9. februar i år ble 222 politiske fanger i Nicaragua løslatt etter mer enn 600 dager i fengsel. Like etter ble de fratatt statsborgerskapet og satt på et fly til USA. Få dager senere ble også 94 nicaraguanere, som fra før av var i eksil, fratatt statsborgerskapet, opptjent pensjon og eiendeler. Er dette et tegn på en brist i president Daniel Ortega og hans ektefelle og visepresident Rosario Murillo sitt totalitære regime?

Protestene i Nicaragua i 2018 åpnet manges øyne for den autoritære utviklingen i landet. Den brutale politivolden og regimets bruk av paramilitære var bare en forsterking av undertrykkningen som har pågått siden Ortega kom til makten for andre gang i 2007. Den målrettede forfølgelsen av kritikere har siden den gang lagt seg som en klam hånd over sivilsamfunnet. Siden 2018 er 3243 NGOer blitt tvangsnedlagt (*Confidencial* 28.02.23), uavhengige medier er okkupert, lokaler og utstyr beslaglagt og mange journalister er blitt fengslet eller har rømt landet. I tillegg har strømmen av nicaraguanere som har flyktet av politiske eller økonomiske årsaker økt betydelig.

Før presidentvalget i 2021 økte fengslingen av opposisjonelle, både liberale og mer venstreorienterte politikere, og næringslivsledere. Nicaragua har sakte, men sikkert blitt en ett-parti-stat der Ortega-Murillo kontrolle-

rer demokratiets tre pilarer: den lovgivende, utøvende og dømmende makt, samt politiet og hæren.

Helt siden opprøret i 2018 har det internasjonale presset mot regimet blitt stadig sterkere. Men regimet har vist liten interesse for samtaler etter det mislykte forsøket på forhandlinger om gjeninnføring av demokratiet og respekt for menneskerettighetene i 2019.

Fordi Nicaragua blir mer og mer lukka, er det vanskelig å forstå hva folk i landet tenker om situasjonen. Det en derimot vet er at FSLN (Den sandinistiske nasjonale frigjøringsfront) har betydd mye, særlig for den fattigste delen av befolkningen. Mange bor i hus de har bygd på tomter de har fått fra FSLN etter revolusjonen og mange skylder livsgrunnlaget sitt på sandinistbevegelsen som stod bak revolusjonen i 1979.

Den internasjonalt anerkjente og prisbelønte poeten og forfatteren Gioconda Belli, tidligere leder av PEN Nicaragua, var en del av denne bevegelsen. Belli trakk seg ut på 1990-tallet sammen med flere av de tidligere lederne i FSLN, og sammen kritiserte de den autoritære dreiningen i partiet. Belli bor nå i eksil i Spania, men jobber med å opplyse om situasjonen i Nicaragua.

I forbindelse med et besøk i Norge i høst, gjorde tidsskriftet LatinAmerika et intervju med Belli. Intervjuet er oversatt fra spansk til norsk av Evelyn G. Hoen.

Hvem støtter fremdeles Ortega og sandinistregimet?

– Ortegas regime er ekstremt svekket, og det har begynt å slå sprekker internt. Flere personer i rettsapparatet og i andre institusjoner har forlatt regimet. Andre har blitt fengslet på grunn av mistanker om manglende lojalitet. De mange arrestasjonene viser også at regimet er under press, og at det således brukes mer og mer makt for å terrorisere befolkningen og slå ned på uenighet. Under slike omstendigheter er det vanskelig å måle hvor mange som støtter Ortega, men akkurat nå viser meningsmålingene at både han og kona er lite populære. Nå ser det ut som Cristiana Chamorro, som i 2021 lanserte sitt kandidatur til presidentvalget og ble satt i husarrest, er den politiker som med mest støtte i befolkningen (Chamorro var blant de 222 som ble løslatt 09.02.2023, red.anm.).

Er det fremdeles noen som opponerer?

– Opposisjonen er i eksil. Innad i landet er det ikke mulig å måle motstanden, for i et totalitært regime som dette offentliggjør ikke de som kritiserer sine meninger av frykt for represaliene.

Har det alltid vært en selvfølge for deg å delta i kampen, eller har du på noe tidspunkt vært i tvil?

– Noen ganger har jeg tenkt at kampen vil bli lang og at jeg kanskje ikke kommer til å få se resultatene. Men, så lenge jeg lever vil jeg fortsette å delta, uavhengig av hvor jeg måtte finne meg.

Belli ble også fratatt statsborgerskapet, og mener handlingene viser hvor svakt regimet står politisk og at regjeringen er styrt av en dyp redsel for motstanden fra et organisert folk.

– Vi trodde at de hadde nådd en grense, men vi blir stadig overrasket over stadig nye skruppelløse handlinger, sier Belli, og karakteriserer handlingene som «ekstrem ondskap».¹

Løslatelsen av de politiske fangene kan ha konsekvenser for regimet

Det gjenstår å se hva løslatelsen av de 222 politiske fangene vil bety for å samle opposisjonen og øke presset på regimet ytterligere. En av de løslatte, Suyen Barahona, lederen av opposisjonspartiet Unamos, fortalte til *Americas Quarterly* at hun ser på løslatelsen

Gioconda Belli i slottsparken i Oslo.
Foto: Evelyn G. Hoen

som et tegn på at regimet er under press. Landet er økonomisk isolert og ekskludert fra internasjonale fora som Organisasjonen av Amerikanske stater (OAS) og FN. I tillegg har både USA og EU iverksatt selektive tiltak som rammer Ortegas nærmeste krets, samtidig som de har forsøkt å unngå tiltak som rammer sivilbefolkningen. Regimet har ikke vist den samme omtanken når de har stengt organisasjoner som har hatt stor betydning for fattige og ressursvake.

Barahona mener man må fortsette å legge press på regimet, og fremme kravene til de som er i landet.

– Det synes å være en økende misnøye rundt regimets strenge kontroll av befolkningen og den økonomiske situasjonen. Selv om situasjonene er vanskelig for oss som ønsker forandring, er den også vanskelig for regimet, noe som gir oss grunn til å være optimistiske.²

Selv om de opposisjonelle er utenfor landet, gir løslatelsen av de politiske fangene et håp for demokratiet i Nicaragua. For kanskje kan nettopp deres opplevelser i fengsel være med å presse det internasjonale samfunnet til å ta ytterligere grep for å svekke regimet.

¹ <https://www.confidencial.digital///nacion> 21.02.2023

² <https://www.americasquarterly.org/article/qa-a-sign-of-weakness-in-nicaraguas-prisoner-release>

CANCIÓN DE CUNA PARA UN PAÍS SUELTO EN LLANTO

¿Dónde escondo este país de mi alma
para que nadie más me lo golpee?
Nicaragua herida sangra lodo
por las llagas abiertas de su corazón?
¿Quién te sanará país pequeño?
¿Quién te protegerá?
¿Quién después de la cólera y el trueno
te cantará una canción de cuna para apaciguarte
para que volvá a tener fé
y te alcés sobre verdes montañas
a divisar el horizonte?
Mi tierra de fuego y agua
hablaste con voz ronca de país endiablado
Shhhhhh, callate ya paisito cansado de llorar.
¿Quién le canta una canción de cuna a Nicaragua?
Empecemos. hagámoslo todos,
hagamos la claridad
en este nuestro país
suelto en llanto.
Dormite Nicaragua
Dormite mi amor
Dormite paisito
de mi corazón.

*Tekst: Gioconda Belli,
gjendiktet til norsk av Evelyn Hoen.
Bilde: Nicaragua, innsjøenes og vulkanenes land.*

VUGGESANG FOR ET LAND OPPLØST I TÅRER

Hvor gjemmer jeg dette landet,
som jeg bærer dypt i sjelen min,
slik at ingen lenger kan denge løs på deg?
Det sårede Nicaragua pumper blod
fra de åpne sårene i hjertet.
Hvem kan helbrede deg lille land?
Hvem kan beskytte deg?
Hvem vil synge en vuggesang
for å gi deg ro og trøst
etter rasende og tunge slag
for at du igjen kan føle tillit
og løfte deg over grønne høyder
og speide mot horisonten?
Mitt hjemland av ild og vann
du snakket med hes røst fra
et land fylt av djevlskap.
Shhhhhh, vær stille nå lille land
trekk av å gråte.
Hvem synger en vuggesang for Nicaragua?
La oss begynne, gjøre det alle sammen,
La oss snu det som skjer
i dette landet vårt
oppløst i tårer.
Sov Nicaragua
Sov min kjære
Sov mitt lille land,
dypt i mitt hjerte

KVINNEKAMP I ARGENTINA: - HANDLER FREMDELES OM LIV OG DØD

Under en uke før årets kvinnedag ble argentinske Alejandra drept av kjæresten sin, kun 24 år gammel. Hennes tre år gamle datter og Alejandras navn i parolene under årets kvinnedag, er det som står igjen.

Tekst og foto: Sofie Retterstøl Olaisen

– Det er ikke et nummer til på lista over “femicidios”. Det er en søster og en venninne mindre.

Det sier Andrea Jimena Andrade. Hun er militant feminist i byen Salta, nord i Argentina. Militant feminist kan høres dramatisk ut, men i Argentina handler det ikke om våpen eller annen militarisering. Andrea er en aktiv og uttalt feminist, og er en av dem som har hatt ansvaret for å organisere årets parade.

– Det er årsaken til at vi må ut i gatene. Vi må fortsette å demonstrere og kjempe for rettighetene våre, understreker Andrade.

I Argentina blir en kvinne drept hver 36 time, bare fordi hun er kvinne. I Sør-Amerika har til og med kvinndrapene fått et eget navn: femicidios.

– **Hvorfor skjer Femicidios så ofte i akkurat Argentina?**

– Det handler om de sosioøkonomiske problemene i landet vårt, men også om kulturen vår.

Andrade forklarer at Argentina fremdeles i hovedsak er katolsk. Med religionen

kommer en forventning om at kvinnens plass er i hjemmet.

– Når vi prøver å komme oss ut av denne forestillingen, våkner volden.

Villig til å ofre livet for kvinnekampen

Det er snakk om symbolsk vold, sosial vold og kulturell vold, ifølge den argentinske feministen.

– Vi er lei. Nå er det nok. Vi orker ikke lenger at andre skal fortelle oss hva vi skal gjøre, hvordan vi skal kle oss og tenke, sier argentineren.

– Vi vil være eiere av våre egne liv og drømmer, selv om det betyr at vi må dø for det. Når vi prøver å bryte ut av det, tyr menn til vold og drap av kvinner.

Andrade tror at når alt kommer til alt, handler mennene ut av frykt.

– Vi har et protestrop om det; “De er redde for oss, fordi vi ikke er redde”. Mennene er redde for å miste makten og privilegiene sine til oss og sine døtre. Vold er mennenes umiddelbare respons på dette.

Nettopp derfor mener Andrade at mange gir opp kvinnekampen, og går tilbake til sine liv med vold og undertrykkelse.

– Vi forsvarer det ved å organisere oss og være søstre for hverandre.

Kvinnenettverk som lokale løsninger

Kampanjen “Ni una menos” har vært særlig viktig for de argentinske kvinnene. Det var en Sør-Amerikansk kampanje for å forhindre kvinnedrap som begynte i 2016, men som i dag er vel så relevant.

I Norge var kampanjen “Metoo” viktig på samme tid. Men de argentinske kvinnene har også funnet egne strategier lokalt for å overleve den mannsjåvinistiske volden. Blant annet har de konstruert et sikkerhetsnett av og for kvinner og mødre. Alenemødre samarbeider om å oppdra barna sine. De deler både oppturer og nedturer mellom seg.

– Det er en seier for oss når vi klarer å lage slike nettverk.

Kvinner innenfor LHBTQ+ er spesielt utsatt for overgrep og drap. Andrade peker på at løsningene ligger i nettverkene og i lokal-samfunnene, så vel som hos staten. I 2019 fikk Argentina for første gang et departement for kvinner, kjønn og diversitet.

– For oss betyr det at politikerne tenker ut ifra et kjønnsperspektiv nå.

– Hvordan endrer det livene til LHBTQ+-personer?

– På tross av at vi siden 2012 har hatt loven om kjønnsidentitet, er det fremdeles ikke respektert i helsevesenet eller i skolen her i Salta. Det skjer fremdeles brudd på disse

rettighetene, blant annet ved kjønns-korrigerende operasjoner. Argentina mangler fremdeles både utdanning og opplæring for dette. I tillegg er det en liten budsjettpost, forklarer den argentinske kvinnen.

Tiziana; Saltas første

“lovlige” transperson

Den argentinske transkvinnen Lulu er en kjent foregangsfigur for transbevegelsen i Argentina. Men i Salta er en av de viktigste transpersonene 15 år gamle Tiziana Ezequiel.

– Hun ble 15 for få dager siden. Det var en fest for hele byen, sier Andrade.

Tiziana er nemlig en av de første unge transkvinnene fra Salta i Argentina som får nytte av identitetsloven. Det vil si at hun selv kan velge sitt eget kjønn når hun blir 18.

– Vi har lenge blitt ekskludert fra samfunnet. Samfunnet har sett på transpersoner som syke, og i familiene har det også vært skambelagt.

Derfor er Tiziana så viktig. Fra hun var syv år gammel har hun identifisert seg som kvinne, med støtte fra familien sin. Siden har hun tatt kampen mot transfobien i helsevesenet og i

«I 2021 fikk vi endelig gratis, trygg og lovlig abort. Likevel fortsetter kampen med å realisere lovnaden, og sørge for at det ikke bare blir tomme løfter.»

skolen. Hun har hatt Saltas feministiske organisasjoner i ryggen hele veien.

– I dag har stadig flere respekt for barn som er født transseksuelle, eller fri for kjønn. Det er mye takket være Tiziana og hennes familie.

I tillegg til parolene om rettigheter for transpersoner, var parolene om abortrettigheter synlige i kvinnedagstoget i Argentina i år.

Covid-19 bidro i abortkamp

Argentina har nemlig en lang historie med abortkamp. I 2018 var abort nær ved å bli lovlig i Argentina, men i senatet ble forslaget nedstemt. Abortkampen ble fremdeles framstilt som barnedrap av mange.

Men i 2020, midt under pandemien, skjedde det noe. Sykehusene var fulle av covid-19-pasienter. Da vant feministene frem med argumentet om at helsevesenet ville bli mindre presset om abort var trygt, gratis og lovlig.

– Dette var nøkkelen til å snu den politiske diskursen rundt abort, sier Andrade.

– I 2021 fikk vi endelig gratis, trygg og lovlig abort. Likevel fortsetter kampen med å realisere lovnaden, og sørge for at det ikke bare blir tomme løfter.

– Så hva er de viktigste kvinnekampene i Nord-Argentina?

– Vi trenger feministiske reformer, med et perspektiv på kjønn. Det vil gjøre at de som utøver vold mot kvinner ikke får gå fritt uten straff.

Andrade sier at det ikke er tilfeldig at de fleste juristene i Argentina er menn og at flesteparten av dem ikke vil behandle kjønnsrelaterte saker.

– I tillegg må vi kjempe for økonomisk frihet fra mennene, slik at vi ikke må tilbake til mennene som utøver vold.

AKTIVISTWORKSHOP FOR 8.MARS

Tirsdag 28. februar holdt vi i LAG Blindern en “8. mars silketrykk-workshop” der vi malte bannere, trykket t-skjorter og lagde plakater som vi skulle ha med oss i toget på kvinnedagen. Det var godt oppmøte med både nye og gamle LAGere. Mari Kirsti forklarte hvordan man utfører metoden silketrykk, og viste hvordan man bruker en plate, en mal og tekstilmaling for å trykke malens form på t-skjorten. Vi prøvde oss fram og trykte ulike bilder og slagord. I tillegg hadde vi fått i oppgave å male LAG-banneret. På det malte vi slagordet: “Mi cuerpo, mi decisión: fri og trygg abort for kvinner i Latin Amerika”. Håper dere også hadde en kampfylt 8.mars! ¡La lucha sigue!

KVINNEKAMP I MELLOM-AMERIKAS MEST STABILE LAND

Tekst: Astrid Bårdstu Folvik

Selv om fattigdom rammer én femtedel av alle costaricanere, regnes landet fortsatt som Mellom-Amerikas mest stabile demokrati og mest velfungerende velferdsstat. Her sitter ikke kamppropene like løst i veggene som det gjør i Costa Ricas sine naboer på kontinentet, men det er likevel mulig å høre dem. Spesielt på 8. mars.

Landets ordtak, *Pura Vida*, henger over hverdagen i Costa Rica. Jeg er halvveis i et fire måneders opphold i kantonen Pérez Zeledón, et landlig område sørvest for hovedstaden. Her er livet fylt med ro. De fleste legger seg tidlig og står opp med solen, gjerne før seks om morgenen. I fire uker har jeg bodd med en lokal vertsfamilie som jeg delte alle måltider med. For å bli kjent, snakker jeg så mye jeg kan med de som bor her, riktignok på min noe begrensede spansk. Likevel har jeg observert at få diskuterer politikk eller rettferdighet. Men det finnes mange som kjemper. De kuleste av dem, er kvinner.

Selv om det ikke er Costa Rica vi hører mest om når det snakkes om kvinnekamp i Latin-Amerika, er kvinnekampen likevel sterkt til stede. Den 8. mars 2023 ble plakater løftet høyt til værs med krav om sterkere politisk

deltagelse blant kvinner, stans av vold i hjemmet og rett til abort. Denne dagen ble jeg kjent med entreprenøren og kunstneren Glenda Jiménez. Hun grunnla for fire år siden bedriften og initiativet *Mujeres del Valle*, på norsk "kvinner av dalen", i Pérez Zeledón sammen med tre andre kvinner. Drømmen var å skape en butikk som kunne gi inntekt til kvinnene, og i dag er det en butikk og restaurant i sentrum av byen San Isidro de El General. Med suksessen har det vært viktig for grunnleggeren å invitere andre lokale kvinner til å være en del av prosjektet. På denne måten sørger *Mujeres del Valle* for inntekt til over tyve kvinner som stiller ut produktene sine i butikken.

– Noen av kvinnene har annen inntekt. Flere har ikke det. Bak hvert produkt vi selger, følger en kvinnes historie, forteller kunstneren.

For Jiménez er costarikanske kvinners økonomiske autonomi viktig. Tall fra Instituto Nacional de Estadística y Censos (INEC) fra 2021 viser at Costa Rica sliter med under-sysselsetting og arbeidsledighet blant kvinner. Mange kvinner jobber mindre enn de ønsker eller ikke i det hele tatt. Deltakelsen til costarikanske kvinner i arbeidslivet er kun på 50 prosent, sammenlignet med mennenes 72 prosent.

Jiménez er stolt av prosjektet sitt og mener det har en direkte innvirkning på kvinnes økonomiske frihet i Costa Rica. Samtalen som passelig er utført den 8. mars, er ikke en feiring for entreprenøren.

– Dette er ikke en fest. Det er en kampdag. Vi er ansvarlige for å fortsette å kjempe, og dette gjør vi gjennom å bedre livskvaliteten til kvinnene og gi de større frihet. Vi ønsker ikke å gjemme oss bak navnene til mennene, forteller hun.

Stolt: Glenda Jiménez er leder for Mujeres del Valle i San Isidro de El General i Costa Rica. Fotograf: Astrid Bårdstu Folvik

PERU: DEMOKRATI PÅ AVVEIE

Alvorlige sammenstøt mellom demonstranter og sikkerhetsstyrker har funnet sted i Peru siden desember i fjor. Bakgrunnen er president Pedro Castillos mislykkede kuppforsøk og hans umiddelbare avsettelse. Folkelig misnøye kommer frem i et land med mye politisk kaos de siste årene.

Tekst: Jemima García-Godos, professor i samfunnsgeografi, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo

Hovedkravet i demonstrasjonene er at nåværende president Dina Boluarte går av. Det ville utløse en institusjonalisert prosess som innebærer nyvalg innen seks måneder, og dermed ny president og ny kongress. Demonstrantene krever nemlig å oppløse kongressen og innkalle til en grunnlovsforsamling. Opprinnelige krav om å frigjøre og gjeninnsette Castillo (som sitter i arrest) forsvant fort. Demonstrantene vil bytte ut alle i det politiske systemet. En meningsmåling fra slutten av februar viser at 73% av peruanerne synes at president Boluarte bør gå av og at kongressen bør oppløses.

Hvorfor vil peruanerne kvitte seg med den nye presidenten? Castillo valgte selv Boluarte som visepresident fra eget parti og man burde derfor forventet at hun ville føre en noenlunde lik venstreside politikk. Det motsatte er tilfelle siden hun nå støtter seg på høyresiden i kongressen.

Castillos presidentperiode

For å forstå situasjonen må vi ha en rask gjennomgang av Castillos presidentperiode. Fra første dag ble denne folkelige presidenten fra høylandet aktivt motarbeidet av den politiske eliten i kongressen, og fikk i praksis ikke gjennomført noe av sin politikk. President Castillo manglet politisk erfaring og valgte uegnede personer til ministerposter og andre viktige roller i statsapparatet, noe som forverret situasjonen. Stadig nye avsløringer om korrupsjon som involverte han og hans nærmeste krets dukket opp i media, i noen tilfeller var bevisgrunnet sterkt.

I løpet av hans 16 måneder som president, ble det fremmet tre avsettelsesforslag fra kongressen. Det siste kom 7. desember 2023 og alt tydet på at det ikke var flertall for å avsette presidenten denne gangen heller. Samme

dag var det vitneforklaringer i rettsapparatet som forsterket presidentens involvering i en korrupsjonssak. Mye står fortsatt uavklart om de avgjørende timene før kuppforsøket, som hvem som visste hva og hvordan avgjørelsen ble tatt. Et kuppforsøk er en ulovlig og illegitim handling, og kongressen kunne nå, med legitimt grunnlag, avsette presidenten umiddelbart.

Hvem er demonstrantene?

Det er demonstrasjoner og protester over hele landet, inkludert Lima, men de står sterkest i den sørlige Andesregionen, der misnøyen må sees i sammenheng med langvarige, legitime krav om inkludering og utvikling. Demonstrantene er folk med forskjellig bakgrunn,

«Et hovedtrekk med demonstrasjonene er at de er lokalt forankret, organiske, og uten noen form for sentral organisering fra en stor, etablert politisk aktør.»

noen organiserte i sivilsamfunnsorganisasjoner, fagforeninger, bondeorganisasjoner, studenter, men mange er ikke organisert på noe vis. Et hovedtrekk med demonstrasjonene er at de er lokalt forankret, organiske, og uten noen form for sentral organisering fra en stor, etablert politisk aktør.

At demonstrasjonene er sterkest i den sørlige Andesregionen er ikke tilfeldig. Denne delen av landet viste sterk politisk støtte til Castillo under presidentvalget. Sett fra demonstrantenes ståsted, hvis Castillo skulle gå av på grunn av hans mislykkede kuppforsøk, så burde kongressen som motarbeidet ham og Boluarte selv gå istedenfor å samarbeide med opposisjonen. Men det har ikke skjedd: i dag regjerer president Boluarte, som ble valgt for et venstreparti, med støtte av de samme høyrepartiene som motarbeidet Castillo, og prøver å gjennomføre en høyre-politikk.

Demonstrantene ønsker ikke Castillo

tilbake som president, men vil at han løslates og følger rettssaken som han vil stilles til i frihet. Folk i høylandet opplever at «deres» president har blitt strengere behandlet enn forløpere med tilsvarende synderegister. Det som sitter fast i demonstranternes minne er fiendtligheten Castillo ble møtt med, motarbeidelse og forakt.

Statens svar til protestene: politivold og politisk ansvarsfraskrivelse

Nåværende president Boluarte mistolket grovt det politiske klimaet i landet da hun tok over i desember. Innsattelsestalen hennes gjorde klart at hun skulle lede landet perioden ut, frem til 2026 – altså ingen nyvalg. Det utløste protester, og regjeringen måtte snu, nyvalg skulle fremskyndes – men etter kongressens gunst og tempo. En første avstemming i kongressen om nyvalg i 2024 ble vraket i februar for å gi rom til et revidert forslag om nyvalg i 2023. Dette og tre andre forslag ble nedstemt i kongressen samme måned. Fellestrekk for forslagene er at de tilsynelatende prøvde å imøtekomme demonstranternes krav uten at regjeringen skulle gå av.

Boularte og kongressen er avhengige av hverandre for å beholde makten så lenge de vil. Et nytt begrep har dukket opp i Peru for å beskrive den politiske situasjonen: «kongressdiktatur».

48 mennesker har blitt drept av politivold i demonstrasjoner og over 1800 personer er såret. Det skytes rett mot folkemassene. Det er nærmest henrettelser når demonstranter som står i ro og på god avstand plutselig segner om døde. Hverken presidenten eller statsministeren har påtatt seg ansvaret for dødsfallene og volden, og ingen minister eller politileder har gått av. Regjeringens oppfordringer til ro og dialog etterfølges av advarsler om at voldelige protester vil bli slått hardt ned på. Bortforklaringene er mange, som at det er «mørke krefter» bak protestene (som narkotikavirksomhet, ulovlig gruvedrift), gjenværende Lysende sti-grupperinger eller tidligere president i Bolivia Evo Morales som oppfordrer til protest. Eller det hele avskrives som vandalisme eller terrorisme. Tilfeller av vandalisme har forekommet, men det forklarer ikke den store mobiliseringen. Indignasjonen over ansvarsfraskrivelse og straffefrihet blandes her med legitime krav fra regionene som demonstrerer. Den overdrevne voldsbruken fra politiet mot demonstranter og den økende kriminaliseringen av sivil mobilisering er åpenbar for alle.

Internasjonal mediedekning av demonstrasjonene og menneskerettsbruddene er omfattende, men misvisende ifølge den peruanske regjeringen. Andre latinamerikanske land og internasjonale organisasjoner som OAS (Organisasjonen for amerikanske stater) oppfordrer landets myndigheter til å finne en fredelig løsning og respektere menneskerettighetene, men det avvises som upassende innblanding i interne affærer. I november 2020, da to mennesker ble drept i tilsvarende demonstrasjoner, måtte Merinos regjering gå av. Demonstranternes kampsang uttrykker kontrasten tydelig: «hvor mange flere døde for [at presidenten] går av?»

Representasjonskrise

Hvorfor har det blitt slik, at flere presidenter har blitt avsatt, ekspresidenter fengslet og at folk vil kvitte seg med de folkevalgte? Krisen i Peru er til syvende og sist en representasjonskrise: peruanerne flest anser seg ikke som representert av de folkevalgte, og tilliten til det politiske systemet er sterkt svekket.

Det finnes ikke ordentlige politiske partier i landet, men heller valglistesom er, mer eller mindre, tilfeldige. Likesinnede slår seg sammen i ny drakt, under nye slagord, valg etter valg, for å fremme særskilte interesser når de først har blitt valgt. Velgerne vet rett og slett ikke hvem de stemmer inn i kongressen.

Det er spesielt kongressen peruanere flest er misfornøyd med. Det er den institusjonen med minst støtte og tillit blant befolkningen nettopp fordi den bruker tid og krefter på å motarbeide den ene presidenten etter den andre (spesielt siden 2016), istedenfor å fullføre sin rolle som lovgivende organ som skal jobbe for landets beste. Dagens kongress demonterer enhver mekanisme som sikrer maktbalanse mellom den utøvende og den lovgivende makten. De to siste kongressene har til og med prøvd å begrense myndigheten til rettsvesenet og valginstitusjonene. Det er en svært alvorlig utvikling. At korrupsjon er omfattende i Peru, gjør bare vondt verre.

Med mindre både regjeringen og kongressen innser alvoret i situasjonen og imøtekommer folkets krav om nyvalg, vil demonstrasjonene fortsette. Forslagene fra kongressen om nyvalg på tvilsomme premisser leder ingen vei. Den raskeste veien ut av den nåværende krisen er at president Boluarte går av. Vi har ikke flere peruanere å miste!

«Et nytt begrep har dukket opp i Peru for å beskrive den politiske situasjonen: "kongressdiktatur".»

Illustrasjon av Lucía Quispe / Ica, Perú, grafisk designer, @holaluciaquispe

Kvinnen på illustrasjonen er den nåværende presidenten i Peru, Dina Boluarte. Mer enn 60 peruanere er døde under diktaturet og volden utøvet av Boluarte og hennes militære i den sørlige delen av Peru.

Den gule blomsten, "la flor de retama", markerer at naturen fortsetter å kjempe.

TO MÅNEDER I PERU - REISEBREV FRA SUND FOLKEHØGSKOLE

Regnskogslinja ved Sund Folkehøgskole har lang tradisjon med å reise til Peru og besøke landsbyer og folk i Amazonas, som er blant dem som merker miljøødeleggelsene tettest på kroppen.

Tekst: Astrid Evensen Ranum, elev ved regnskogslinja ved Sund Folkehøgskole

Fra oktober til desember i fjor reiste jeg og resten av regnskogslinja på Sund Folkehøgskole til Peru. Regnskogen i Peru rommer over 350 000 urfolk, 60 folkegrupper, og tolv språkfamilier¹. På reise gjennom landet fikk vi oppleve den fantastiske kulturen i landet, men ble samtidig minnet på de store truslene som naturen og urbefolkningen står overfor. Vi startet reisen i hovedstaden Lima før vi bevegde oss nordøstover, innover i regnskogen.

Iquitos- Perus gullgruve

Et av stedene vi besøkte var Iquitos. Det er gjennom Iquitos regnskogen knyttes til verdensmarkedet. Iquitos er hovedstaden i fylket Loreto, fylket der mesteparten av peruansk Amazonas ligger. Iquitos er på størrelse med Oslo og er verdens største by som kun kan nås via fly eller båt. Byen har rundt 600 000 innbyggere, og ligger midt inni Amazonas.

Oppholdet i Iquitos var vårt første møte med å bo i vertsfamilier. Vi bodde enten to elever sammen eller en alene hos ulike familier rundt i byen. Det var en utfordrende, men perfekt måte å forstå hverdagslivet og kulturen på. Vi ble dratt med på ting vi aldri ellers ville opplevd: Vi fikk servert *sopa de tortuga* "skilpadde-suppe"- og vi prøvde *Ponche con cerveza negro* "pisket eggedosis med mørkt øl" på det lokale markedet. Vi lærte også fort hvordan man skulle prute på *motocarro*, som var framkomstmiddelet de

Jernhuset som ble satt opp i 1890 i Iquitos. Foto: Nora Levie Davidsen

fleste i byen benyttet seg av. Bakgrunnen for utbyggelsen av Iquitos var gummi-produksjon. På slutten av 1800-tallet oppdaget vestlige aktører de enorme mulighetene for gummihøsting i regnskogen og Iquitos ble en viktig eksporthavn for gummi. Ettersom produksjonen av biler økte på 1900-tallet økte også etterspørselen etter gummi til blant annet dekk. Den økte etterspørselen etter gummi førte til en økning i kapital til gummibaronene og synlig velstand i byen generelt. Mange av de europeis-

kinspirerte byggene fra denne tida kan fortsatt sees i byen i dag. Gummibaronene tjente faktisk så mye på gummieksporten at de fikk den kjente arkitekten Gustave Eiffel til å designe et bygg i byen ved navn *Casa de Fierro* "Jernhuset". Men den enorme utvinningen av gummi gikk utover urfolket som drev med gummitapping fra før av, og som i lang tid ble brukt som slaver da storproduksjon begynte.

San José de Parinari

Utsikten fra San José de Parinari mot Marañónelva. Foto: Astrid Evensen Ranu

Etter 10 dager i Iquitos begynte vi på reisen til landsbyene langs Marañónelva. Fra Iquitos kjørte vi bil til havnen i Nauta, og derfra tok vi rapido til landsbyen Santa Rita langs Marañónelva. I Santa Rita ble vi henta av landsbylederen, Apo'en Hilter og hjelperen hans, Anderson. Vi var fire jenter fra klassen som skulle bo i urfolkslandsbyen San José de Parinari. Turen fra Santa Rita til landsbyen vår tok en og en halv time med en liten *Peke peke*-båt (en slags elvebåt).

Da vi kom dit kunne vi nesten ikke se landsbyen på omtrent 700 innbyggere fra elva, det så bare ut som en åpen lysning, men Apo'en sa stolt — *Este es mi pueblo*, "dette er landsbyen min". Idet vi kom inn i landsbyen så vi flere og flere barn stikke hodene fram, men de var litt sjenerte og kun noen av barna kom for å hilse på. Barna utgjorde 300 av de 700 innbyggerne. Samme kvelden høljet regnet ned, noe det gjorde nesten hver eneste dag, og ut av vinduet så vi alle barna som samlet seg ute på fotballbanen. Det var i regnet nesten all leken foregikk! Barna var ikke lenger like sjenerte, de gikk inn i huset der vi bodde og dro oss med ut for å spille fotball. Jo mer gjørme, jo bedre - for da kunne

man skylle av seg gjørma i elva senere. Alle hjemmene var alltid åpne og det var ikke snakk om å banke på. *Permiso* sa alle idet de allerede var på vei inn i huset. Dette var vårt første møte med livet og åpenheten i landsbyen.

Det tok litt tid å bli vant til landsbylivet. Vi hadde et inderlig ønske om å ta del i hverdagslivet, men det var vanskeligere enn vi først trodde. Oppgavene ble gjort etter behov og ikke planlagt i god tid, i tillegg var alt basert på vaner, så det var vanskelig å delta. Likevel opplevde vi at de lokale viste fram kulturen og hverdagen sin med stolthet. Vi fikk blant annet være med Carlos, en av mennene i landsbyen, til chakraen hans. Chakra er en jordlapp som alle beboerne i landsbyen får utdelt langs elva, der de dyrker og høster sin egen mat. Carlos viste oss stolt rundt og viste oss hva alt han dyrket kan brukes til og hvorfor chakraen er så viktig. Her plantes alt fra bananer, mais, vannmelon og tomater.

En annen sentral del av landsbylivet var kulturdyrking, spesielt av cocama, som er urfolksspråket i San José de Parinari. De siste 50 årene har Spansk blitt førstespråket og cocama andrespråket. Likevel merket vi at cocamakulturen var noe de var stolt av og ønsket å dyrke. De sang nasjonalsangen på cocama, danset tradisjonelle danser og sydde antrekk som passet dansene - og alle i landsbyen deltok. Dette gjorde de for å forbedre seg på en femdagers festival i en landsby tre timer unna i Peke Peke, San José de Samiria. Elevene skulle konkurrere i akademisk, kultur og idrett. Vi ble imponert over hvordan de organiserte festivalen, selv med få ressurser. Elever fra over ti landsbyer deltok og bodde på skolen eller i husene til befolkningen i San José de Samiria under de fem dagene. Det første som møtte oss var en softismaskin drevet av en generator. Lufta ble fylt av motordur og eksos, og alle barna strømmte til. Dagene ble fylt med aktiviteter fra soloppgang til solnedgang, og kvelden endte med et bad i elva.

Oljesølet i Cuninico

Etter oppholdet vårt i landsbyene dro vi nedover elva til landsbyen Cuninico som ligger ved Cuninicoelva. I Amazonas har det vært oljeutvinning i 50 år og i dag er det fortsatt de samme oljerørene som ble ferdige i 1977 som er i bruk. Det statlige selskapet Petroperú, som eier oljerørene har ikke gjort nødvendig vedlikehold og rørene er i dårlig stand.

Området rundt oljesølet i Cuninico var avsperrert for å hindre gjennomgang.
Foto: Tina Razafimandimby Våje

Den dårlige forfatningen på rørene fører til hyppige oljeutslipp, og den 16. september 2022 rant 2500 tonn råolje ut i Cuninicoelva. Ifølge lokale kilder har minst to barn og en kvinne dødd etter å ha drukket elvevannet etter utslippet. En mann i landsbyen fortalte fortvilet om hvor alvorlig situasjonen fortsatt var over to måneder senere. De kan fortsatt ikke drikke vannet og alt av fisk og delfiner har forsvunnet. Til og med naturmedisiner som urbefolkningen har vært avhengig av i flere hundre år er i ferd med å forsvinne grunnet de hyppige oljesølene, noe som gjør at de må reise til større landsbyer for å skaffe helsehjelp.

Petroperú har gjort lite for å bidra til opprydningsarbeidet. De har helt kjemikalier i vannet, slik at det på et overfladisk nivå ser ut som elvevannet er ryddet for olje. Men med en gang man rører i vannet kommer råoljen til overflaten. I tillegg satte Petroperú inn oljelenser, som skulle hindre oljen i å renne videre nedover elva, men det var så mye olje at det rant under oljelensa.

Med en gang man rørte i elva rundt oljesølet, kom oljen gradvis til syne.
Foto: Tina Razafimandimby Våje

Det meste av opprydningsarbeidet sto lokalbefolkningen for selv. Sekkene er fylt med oljeavfall som beboerne har samlet inn. Da vi besøkte landsbyen ventet de fortsatt på at noen fra Petroperú i det minste skulle komme for å hente oljeavfallet.

Etter reisen i Peru ble jeg overveldet over åpenheten og varmen folk viste oss, selv om de selv ikke tjente noe på å hjelpe oss. Det var nysgjerrigheten og interessen som drev dem. Hvis vi kom til en fremmed landsby midt på natta fikk vi alltid et gulv å sove på, og vi møtte en rekke frivillige som på eget initiativ tok vare på vernet skog eller kulturarv med minimal støtte fra staten. Peru

2 måneder senere venter fortsatt landsbybeboerne på at avfallet fylt med olje skal bli hentet. Foto: Thu Anh Ma

mangler ikke dyktige fagfolk eller frivillige med brennende engasjement, de mangler en stat som vier tid og interesse for kulturarv og naturvern.

ILDSJELENE PÅ HVER SIN SIDE AV ATLANTEREN

– Det jeg vil er at aktivistene skal snakke for seg selv, og det er derfor jeg har tatt bilder, forteller Kirsten Mellin-Olsen.

Tekst: Inga Maria Gudbjargardottir Evang

Jeg møter Kirsten Mellin-Olsen i døra hos familien hennes som hun er på besøk hos i slutten av vinterferien. Vi setter oss først ned i sofaen, men bestemmer oss for å sitte vendt mot hverandre istedenfor. Hun har mye på hjertet og kommer fort i gang med å fortelle om sitt liv og sitt forhold til Guatemala. Kirsten dro til Guatemala i 1986 som kunstner i søken etter de fineste fargene. Det som møtte henne var derimot et land i borgerkrig. På bussen over grensa fra Mexico ble de stoppet flere ganger og flere menn ble banket opp. Til slutt nektet de å gå ut av bussen. Dette førte til at de uniformerte mennene truet dem med gevær og til slutt gasset dem. Hun forteller at hun ville ut, men at de andre i bussen hadde sagt:

– De dreper oss ikke når du er her.

Dette var en realitet, som Kirsten lærte at hun kunne utnytte seg av. Det ble kalt «beskyttende tilstedeværelse» og ble senere brukt strategisk av Kirsten og hennes kontakter i motstandsbevegelsen *Las Comunidades de Población en Resistencia* (CPR).

Kirsten forteller:

– Jeg ble forbannet over menneskerettighetsbruddene og volden jeg så utført av regimet i Guatemala. Da jeg kom hjem til Norge meldte jeg meg derfor inn i LAG Fredrikstad. Der hadde de utviklet et vennskapssamarbeid med kommunen San Martín Jilotepeques i Guatemala i ønske om å bidra i Norges arbeid for å tilrettelegge for konstruktive samtaler mellom partene i landet.

I anledning TV-aksjonen i 1989 som gikk til kvinner fra det globale sør, inviterte LAG den framtidige Nobelprisvinneren og maya-kvinnen Rigoberta Menhú. Kirsten tilbød Rigoberta å bo hos henne mens hun var i Norge. I perioden Rigoberta bodde hos henne, forteller Kirsten at hun gjorde enormt inntrykk på henne:

– Hun fortalte meg at moren, broren og faren hadde blitt drept av regimet, og at hun hadde rømt.

I tillegg var hun aktiv i en organisasjon

grunnlagt av Rosalina Tuyuc som heter CONAVIGUA og som er en organisasjon dannet av enkene etter ofrene for militærvold i Guatemala. Gjennom denne organisasjonen mobiliserte mayakvinner seg for første gang på 500 år på egne premisser. Rigobertas besøk i Norge var starten på et flott vennskap mellom kvinnene og et viktig samarbeid mellom LAG og CONAVIGUA.

Videre forteller Kirsten at det ble mange reiser til Guatemala i tiden som kom. Pengene de fikk fra TV-aksjonen ble brukt til å kjøpe et hus i Guatemala by, som ble til CONAVIGUA-huset. Siden har flere i motstandsbevegelsen bodd i beskyttelse i huset. Kirsten nevnte at det flere ganger hadde vært ukjente mørke biler utenfor huset som gjorde de som bodde der redde for å gå ut. Hun tok en gang fram en colaflaske som våpen for å beskytte dem når de skulle gå forbi en av bilene, og de kom seg fint forbi. Kirsten forteller meg med et smil at hun av og til glemmer litt hvordan hun ser ut i sånne situasjoner. Jeg spør henne om hun var redd. Hun svarer:

– Jeg kjenner mer på sinnet, enn på redselen i møtet med urettferdighet.

Dette kommer fram i flere av historiene hun forteller.

Hun utdyper videre om aktivismen sin og formen den har tatt. Vi snakker om hvordan vestlige fremstillinger av mennesker i Latin-Amerika ofte beskriver dem med ordet “stakkars”, og at dette framstiller dem som maktesløse. Kirsten sier at hun heller vil snakke om de “sterke” aktivistene som har agens og kjemper for friheten og rettighetene sine. Hun forteller at hun har sett på sin rolle som fotograf, som tar bilder som aktivistene kan bruke for å synliggjøre seg selv. Hun sier:

– Det er viktig at de prater selv og at vi ikke tar over historiene deres.

Dette synes jeg er viktige poenger, og jeg spør henne hvor denne holdningen kom fra. Da svarte hun:

– Det falt meg ikke inn noe annet.

I dette intervjuet bestemte vi oss for at Kristin skulle ta kontakt med sin gode venn **Rosalina Tuyuc**, lederen av CONAVIGUA for å høre hennes og CONAVIGUAs perspektiver på hva som foregår i Guatemala i dag.

Rosalina Tuyuc svarte med en tilstandsoppdattering fra Guatemala før årets valg i landet og kom med en solidarisk hilsen til Samefolket i Norge:

Kjære kolleger, venner og compañer@s i kampen for liv, frihet og demokrati. I Guatemala står vi overfor en politisk, økonomisk, sosial og kulturell krise som forverres etter som vi nærmer oss valget 25. juni. Politisk vold, kriminalisering og rasistiske holdninger begrenser retten til deltakelse, noe vi ser i nektelsen av presidentkandidaturet til Telma Cabrera.

Vi ser også pågående trakassering og forfølgelse av advokater som forsvarer og støtter marginaliserte grupper, kvinnelige ledere, menneskerettighetsforkjempere, og av de som beskytter Moder Jord og territoriene. I tillegg har det de siste månedene vært flere dødsfall blant regjeringsskritikere, hvis saker forblir uopplukerte og ustraffet.

Det er strukturer i rettsvesenet som begunstiger tidligere offentlige tjenestemenn som er knyttet til korrupsjon og ulovlig berikelse. Regjeringen opprettholder en inhuman og grusom overvåking av migranter, og viser likegyldighet til sulten og arbeidsledigheten i landet. Mange familier står overfor matkriser og unge mennesker blir tvunget til å forlate skolen på grunn av mangel på økonomiske ressurser.

Det eneste statlige universitetet vi har er overtatt av en gruppe korrupte individer. Universitetsstudenter, både menn og kvinner, har startet en fredelig protest mot innføringen av den illegitime rektoren, og de siste dagene har studenter rapportert om trakassering og trusler.

Når det gjelder kvinnekamp, fortsetter vi å kjempe hardt for våre rettigheter. Den 8. mars minnes vi ettårsdagen for dommen til fordel for Maya Achi-kvinnene fra Rabinal. Det vil bli verdighetsarrangementer for å hedre de som kjemper kampen mot overgriperne. I Quiché og i hovedstaden vil det være flere marsjer og samlinger for å fordømme volden mot kvinner og brenningen av jentehjemmet under Morales-regjeringen, som fortsatt går ustraffet.

Våre kamper for å beskytte Moder Jord, territoriet og vannet, står også sterkt. Vannet er en livsnødvendig del av naturen, ikke en handelsvare. Når vi skal delta på FN's urfolksforsamlingen vil vi derfor dele vår visjon og tenkning rundt naturen og vannet.

I Guatemala fortsetter kampen vår, uansett hva det koster, og vi takker for solidariteten og støtten deres. Vi sender en hilsen til Samefolket, spesielt til de samiske kvinnene, i deres kamp for å forsvare jorden, vannet og naturressursene, som er nødvendig for livet og fremtiden til kommende generasjoner.

- **Rosalina Tuyuc, Leder av CONAVIGUA**

Bilder, fra øverst til venstre til nederst:

Nobels Fredspris Vinner Rigoberta Menchú og Leder av CONAVIGUA Rosalina Tuyuc i demonstrasjon

Mayakvinnene i CONAVIGUA

"Sannheten har blitt fortalt og retten har talt. Det var et masse mord" står det på banneret

Kunstverk som framstiller den grusomme volden mot urfolksaktivister

En jente som har mistet faren sin i militær vold utført av regimet. På plakaten står det "Hvor er pappan min"

Foto: Kirsten Mellin-Olsen

AVSLAG FRA NOREC OG VEIEN VIDERE

OPPDATERING BRIGADEPROSJEKTET

Våren 2023 skulle solidaritetsbrigadene starte opp igjen med fysiske utvekslinger etter to år med pandemi. Den 6. desember fikk Brigadeprosjektet avslag på økonomisk støtte fra Norec (Norsk senter for utviklingssamarbeid, tidligere Fredskorpset), og alt ble snudd på hodet.

Tekst: Tuva Ressem, leder brigadestyret

Ønsker du å bidra?

Vi trenger alle solidariske og kloke hoder vi kan få for å sørge for at Brigadeprosjektet etter 40 år kan fortsette!

Brigadestyret har, sammen med ansatte, ansvar for å forvalte Brigadeprosjektet. Dersom du kunne tenke deg å sitte i Brigadestyret, send en mail til styreleder Tuva Ressem, tsressem@gmail.com.

Norec-prosessen

LAG sitt utvekslingsprosjekt - Solidaritetsbrigadene - har i over 20 år blitt støttet økonomisk av Norec. 6. desember 2022 fikk prosjektet avslag på videre økonomisk støtte fra Norec, uten noen form for forvarsel. I avslaget ble det lagt vekt på at Norec hadde fått for mange søknader og for lite midler til å kunne gi støtte til alle de ønsket å støtte, og at Brigadeprosjektet ikke traff godt nok på regjeringens utviklingspolitiske mål og prioriteringer.

Et av regjeringens utviklingspolitiske hovedmål er matsikkerhet. Essensen i Brigadeprosjektet er som kjent fysiske utvekslinger mellom aktivister fra LAG og bonde- og urfolksbevegelser i Latin-Amerika. Dette er bevegelser som har landbruk og matproduksjon i kjernen for sitt arbeid. Hvordan prosjektet ikke oppfyller regjeringens mål om matsikkerhet er derfor uforståelig, noe som kom tydelig frem under SoMe-kampanjen hvor tidligere brigadister forklarte viktigheten av prosjektet. Det ble også bestemt å klage på vedtaket. Klagen ligger nå hos Utenriksdepartementet.

Brigadeprosjektet 2023

Nord-Sør-brigaden fra Norge skulle våren 2023 sendes til De Jordløses bevegelse (MST) i Brasil. To utekoordinatorer var blitt ansatt og godt i gang med forberedelser. Ti brigadister hadde blitt valgt ut og allerede deltatt på sitt første forberedelseskurs.

Uten støtte fra Norec er Brigadeprosjektet sine midler begrenset, og de planlagte fysiske utvekslingene i 2023 har blitt avlyst. Prosjektlederstillingen har blitt redusert fra 100 prosent til 50 prosent i mai, og utekoordinatorer har blitt sagt opp.

MST har sagt at de først og fremst ønsker å prioritere å fremdeles få til Sør-Sør-utvekslingene, men at de også vil motta en mindre gruppe LAG-aktivister i løpet av våren 2023. Den foreløpige planen er nå at det blir sendt en gruppe fra den opprinnelige vårbrigaden til MST i mai. Oppholdet vil være i regi av LAG - ikke Brigadeprosjektet - og MST, hvor MST dekker kost og losji under oppholdet, mens brigadistene vil dekke tur/retur Brasil.

Veien videre

Fristen er 1. juni for å søke midler fra Norec til prosjekter med oppstart i 2024. Brigadestyret ønsker å søke igjen, og den nye søknaden er prioritert i 2023. Det har derfor blitt satt ned en arbeidsgruppe som jobber med en ny søknad til Norec. Håpet er selvsagt at Solidaritetsbrigadene starter opp igjen - om enn kanskje i en fornyet form - i 2024.

Hovedbudskapet fra møter med våre samarbeidspartnere i Latin-Amerika er at samarbeidet fortsetter med eller uten støtte fra Norec, og det er en kontinuerlig dialog mellom oss om hvordan samarbeidet skal se ut videre.

EN ALTERNATIV SOLIDARITETSBRIGADE

Årets solidaritetsbrigade blir ikke som planlagt. Uten finansiell støtte fra Norec, har vi måttet omstille brigaden. Vi brigadister har tatt den kjipte situasjonen som en mulighet til å utforske temaer som selvorganisering, og se sammenhenger mellom kampene i Norge og Latin-Amerika.

Tekst: Emi Paez Rokseth, alternativ brigadist våren 2023

I desember trakk Norec den finansielle støtten til LAGs mangeårige brigadeprosjekt. Dette er først og fremst dårlig utviklingspolitikk, og svekker et av Norges viktigste solidaritetsprosjekt. For oss som skulle reist på brigade våren 2023 kom beskjeden som et sjokk. Likevel nektet vi å gi opp, og så heller den kjipte situasjonen som en mulighet til å skape vår helt egen, alternative, solidaritetsbrigade.

Vi var ti engasjerte, unge folk fra hele landet som hadde gledet oss til å reise sammen til Brasil. Da brigaden mistet støtten, ble vi plutselig kastet inn i en stressende og usikker situasjon. Flere hadde sagt opp både studier, jobb og leilighet for å kunne reise. Vi var både sinte og lei oss for at brigaden nå var lagt på is. Tanken på at dette kunne bety slutten på brigadeprosjektet som helhet var fortvilende, og vi tenkte på hva det ville ha å si for samarbeidspartnerne i Latin-Amerika. Vi ønsket derfor å prøve å holde prosjektet oppe.

Vi kjente ikke hverandre noe særlig fra før, og det ble viktig for oss å bygge opp et samhold. Da protestbandet *Ohnesorg* bestemte seg for å donere inntektene fra sin årlige romjulkonsert til LAG og brigadeprosjektet, møttes vi som var i Oslo på konserten. Det å møte hverandre, og andre støttende aktivister og LAG-venner, ga oss håp og kampånd for prosjektet. Brigaden var i gang!

Vi innførte ukentlige mandagsmøter og jevnlig "føle-runder". Det å ha noe å jobbe med sammen hjalp oss med å holde motivasjonen oppe. Samtidig som LAG sentralt jobbet med en klage til Norec, startet vi arbeidet for å finne alternativ finansiering. Vi lette febrilsk etter stiftelser, legater og fond, skrev søknader, tok kontakt med rike bekjente, ringte politikere og sto på stand. Vi skrev til og med et personlig brev fra oss brigadister som

vi sendte til ledelsen i Norec, sammen med en utgave av *LatinAmerika*.

Selvorganisering og uavhengighet ble raskt sentrale temaer. Vi ønsket å skape et aktivistisk prosjekt ved å spille på hverandres ressurser og kunnskaper. For oss var det ikke nødvendigvis selve reisen til Brasil som hadde fått oss til å søke om å få dra på solidaritetsbrigade, men heller muligheten til å jobbe politisk og aktivistisk sammen med andre. Vi var derfor opptatt av å skape et prosjekt som både ville føles meningsfylt for oss, men som også kunne være nyttig og relevant for den sosiale kampen i Latin-Amerika.

I januar tok vi konkrete grep for å starte det arbeidet. Vi organiserte et forberedelseskurs, og selvskolerte oss så langt det lot seg gjøre. Vi inviterte eksterne foredragsholdere til å holde innlegg for oss, og vi møtte LAG-aktivister og andre tilknyttet organisasjonen. I løpet av langhelga kurset varte, lærte vi om alt fra Statkraft i Brasil og utviklingen i den norske kraftpolitikken, til teoretisk analyse og kritikk av kapitalismen, førstehjelp og grønn kolonialisme. Dette inspirerer oss til å utforme vårt eget prosjekt.

LAG og deres samarbeidspartner i Brasil, MST, hadde bestemt at grønn kolonialisme skulle være temaet for vår brigade, et tema vi ønsket å beholde. Etter å ha fått en innføring i Vilde Gjerde Lieds rapport om Statkraft i Brasil, bestemte vi oss for å sette fokus på kraftproduksjon. Vi ønsket å rette et kritisk blikk mot norske investeringer og næringsinteresser i utlandet. Samtidig lar utbygging av fornybar energi, og konfliktene dette ofte medfører, seg lett overføre til en norsk kontekst. Vi har nå startet med å utarbeide et parallelt prosjekt for Norge, hvor vi blant annet ønsker å følge opp dommen fra Høyesterett i Fosen-saken. Etter de massive aksjonene i Oslo ledet av unge samiske aktivister i månedsskiftet februar/mars,

tilknyttet nettopp denne saken, føles dette fokuset viktigere enn noen gang.

Proessen med å organisere en alternativ brigade ble en måte å bli bedre kjent med LAG som organisasjon på. Selv om brigaden i år kommer til å bli en annenledes og uavhengig brigade, identifiserer vi brigadister oss som LAG-aktivister. Nylig fikk vi vite at MST ønsker oss velkommen til en mini-brigade i mai, noe vi er kjempeglade for! Dessverre har de kun kapasitet til å ta imot seks brigadister, noe som betyr at ikke alle får reist. Det betyr imidlertid ikke at den alternative brigaden oppløses. Selv om vi kommer til å være splittet geografisk, fortsetter vi samlet om prosjektet. Vi ønsker å knytte kampene i Latin-Amerika og Norge sammen, og ser flere muligheter til å gjøre dette. Noen av oss har for eksempel koblet seg på prosessen med å invitere chilenske urfolksaktivister til et besøk til Fosen i mai. Ønsket om å bidra til LAGs arbeid, og støtte grasrotbevegelsene i Latin-Amerika og globalt, har bare vokst.

Kampen fortsetter, og Den alternative brigaden står klar til å ta den!

Etter avslaget fra Norec valgte vi å organisere oss selv, her fra forberedelseskurset vinter.

STATKRAFT I BRASIL

– Dette er ho som tener på alt dette her. Vi får dritten, ho får pengane. Ho er frå Noreg.

Tekst: Vilde Gjerde Lied, illustrasjonar: Clara Doupovec

Det er slik han introduserer meg. Aktivisten frå Rørsla for dei som er ramma av dammar, MAB, når vi reiser rundt til samfunna som er ramma av Statkraft sine anlegg sør i Brasil. Alle ler, bortsett frå meg. Fordi eg veit det er sant.

Statkraft er heileigd av den norske stat. Sjølv om kraftverka er hundretusenvís av kilometer vekke frå meg, hamnar pengane i vår statskasse. Det finansierer utdanninga mi, helsevesenet, det gir meg billigare struam, sjølv i dyrtid. Vi tener på det. Og vi veit det ikkje ein gong.

Dette ville Latin-Amerikagruppene gjere noko med. Eg fekk i oppdrag å reise til Brasil å lage ein rapport om kva Statkraft eigentleg gjer i Brasil. Om det var bra eller dårleg. Det er vår plikt å vite.

Store konsekvensar for folk og natur

Brasil er som Noreg eit vasskraftland. På 60- og 70-talet vart det sett i gang store utbyggingar av militærdiktaturet. Mange av megadammene blei bygt ut på denne tida. Det blir ikkje bygt ut like mykje vasskraft i dag. Derimot har det blitt sett i gang ei stor privatisering av vasskraftsektoren. I alle ledd.

Statkraft har 18 kraftanlegg i Brasil, og dei har store planar om å utvide i åra som kjem. 16 vasskraftanlegg, og to vindkraftkompleks. Ingen av dei har dei kjøpt sjølv, men kjøpt opp

gjennom SN Power, eit felles selskap dei hadde med Norfund.

Dei fleste kraftverka er små, og sett isolert rammar dei ikkje store områder med natur, og det er færre menneske som har blitt tvangsflytta om du sett det opp mot dei verste prosjekta i Brasil. Men det er sjeldan berre ei demning i ei elv, eller knytt til eit samfunn. Fleire av samfunna som bur i nærleiken til Statkraft sine anlegg seier at det har blitt vanskelegare å utøve kulturen sin etter at kraftverka kom. Mange har blitt tvangsflytta, skogen er rive, fisken er borte, dyra òg plantene. Klima er endra seg etter at skogen er bytta ut med innsjøar.

Satsar på vind

Samtidig som demonstrantar okkuperte ei rekke departement i februar, samtidig som at urfolk i Chile blei peptra med blyhagl, etter ein aksjon mot utbygginga av vasskraftverket Los Lagos, bygger Statkraft ut sine største kraftanlegg i Latin-Amerika til no.

Etter at Fosendommen i 2019 konstanterte at konsesjonen var ugyldig og at anlegget bryt med menneskerettane til reindriftsutøvarane på Fosen, har Statkraft uttalt at dei vil satse mindre på vindkraft i Noreg, og meir på utlandet. Det er for høgt konfliktnivå her heime.

Nord i Brasil ligg forholda derimot godt til rette. Der er bles vinden godt over åsane, samtidig som dei lokale styresmaktene har fjerna vern av natur og folk, for å tiltrekke seg internasjonale investorar.

Det tradisjonelle folket Fundo e fecho de pasto driv beitedrift på same måte som i Noreg. På kollektive område samfunna deler på å hauste frå. Dei har levd i området i fleire hundre år, og kulturen er sterkt forankra i naturen, i å leve i balanse med han. Fjella er hellige. Folket vernar om dei, mot at fjella gir folket vern tilbake.

Men berre ein del av samfunna er anerkjente av staten, og desse har sjeldan papir på dei kollektive områda. Dei har derfor ikkje rett på desse områda. Det har derfor stått lite i mellom når dei nasjonale styresmaktene har godtatt Statkraft sine søknader om å få drive med vind i desse områda.

No er det vindturbinane som ruvar på fleire av åsane i området til Fundo e fecho-folket. Som ein konsekvens har dei måtta redusere talet på dyr dei har på beitene, og kva dei haustar frå naturen. Ein viktig del av kulturen er å aldri drive på trass av ressursgrunnlaget. Samtidig jobbar Statkraft med å bygge ut enda eit vindkraftverk på området deira. Folk i samfunna rundt fryktar for kvar den neste vil hamne.

Retten til fjell og jord

Det er ikkje mindre konflikt rundt vass- og vindkraft i Brasil enn i Noreg. Anlegga legg eit stort press på natur og kultur. Det er berre lettare å øydelegge natur og kultur i Brasil enn i Noreg. I alle fall blir menneskerettane til reindrifutøvarane på Fosen brotne av deira eiga regjeringa. Ikkje at det er nokon trøyst.

Det går sport her heime å undergrave menneskerettar, når det blir sett opp mot behovet for energi. Både natur og menneske blir sett på nederste hylle når det kjem lovnader om profit. Som eit plaster på såret, kjem lovnader tilbake om ansvarleg styring.

Dette handlar ikkje om ansvarleg næringsliv. Ein kan ikkje rette skadene med dialog eller kompensasjonar. Dette handlar om eigarskap. Retten til informasjon, retten til å eige territorium, og retten til å sjølv bestemme kva det skal brukast til.

UTE AV SYNE, UTE AV SINN

Tekst: Anna Nordahl Carlsen, urfremført på rapportlanseringen av "Ute av syne, ute av sinn - Statkraft i Brasil" tidligare i år.

Kongen i fra nord han likt å Skap verdi
Av å tryll naturens krefta
om te energi
Når verdian va tømt
i sin egen hage,
Fikk han blod på tann
Av sin dyrebare vare

Så han seilte sin sjø
Til det **lettvin**te land
Der Kor sambaen sang,
Mellom fjell og strand

Vinden, samme sterke,
men lovan mykkje svakar
Null rettighet som verke
Her sku han bli en stor kar!

Lovnadan rekte han
på rekke og rad
"Med Teknologisk frelse,
Blir ingen å klag"

Og da klagene klang
Ja, i bøtter og spann
Vendte kongen sitt kinn
Og fikk det ut av sitt sinn

Ut av sinn ute av syne
Kan kongen bry seg?
Forhekset han var av sin arvede krone
Med sølvskje blitt lært opp å tjene si trone

lært at verdi
er det du kvantifisere
Så han rasjonalisere
Førr å profitmaksimere

(Mere og mere, og mere og mere)

lært opp
at rikdommen drypper ned
Drypper, drypper ned
fra de få til de fler

I konsumtåka glømt
man må sans for å se
Da er det lett å bli
komfortabel i sitt sted!

Så plutselig en dag
Kjente han det brenne i sitt kinn
"Har jeg fått et slag,
jeg kanke skjønnne noenting?"

Pissredd i buksa
foran speilet han sto
Beklemt og forknytt
så han et sår fullt av blod

Rosende rødt,
med konturen av en slange
som sluker og spiser sin egen hale

I den dystre tilstand
Blei sannheten skvist fram
"Du må ikkje drukne i smørøyet ditt mann"

Du må ikkje drukne
i smørøyet ditt mann

Øyet er ubrukkelig
om hjertet ditt er blindt
Lær å lytt med det,
og slipp den nye verden inn

Å trylle vind til energi
er en vakker kunst
Fra vinden lærer vi
At vi er godt forsynt

Vi har sjøen, og elve
Og tenner når vi smiler
Vi har feske, og hele
brors skulder når vi griner

Vi har rikdom fri
fra mekanistisk tyranni
I vår viten om mann
Ikkje e adskilt fra sitt land

Med med Kongen sitt trumfkort
Så måtte det vike
Utvikling tok plass
med det kom sviket

De kriger mot naturen
kongen kaller det for "vyer"
Vi får ikke sagt fra
når de har nesa opp i skyan:

Energi er til låns
Og kan aldri forsvinn
De døde ting i kongens navn
er LIV som går i ring

Røske du ned alle tre
Kuttes kunnskapen med
Energi, kongen si?
Men for kem, spør vi?

Riksdalene vi får
Et gnient plaster på et sår
Elle melle, skipet går
Ka, nu leke vi med levekår?

ELLOS EATNU – LA ELVA LEVE

Tekst: Bendik Halvor Arum

– De tok ikke bare reinsdyrene, de tok livene våre.

Slik oppsummerer Mihkkal (Gard Emil Elvenes) uretten hans familie ble påført av den norske stat, i filmen *Ellos eatnu – La elva leve*.

Dette er bare en av mange referanser regissør Ole Gæver kommer med til dagens debatt om samiske rettigheter. Det er sjelden man ser en film basert på sanne hendelser som inntraff for over 40 år siden, som likevel er så dagsaktuell som *Ellos eatnu – La elva leve*.

Ellos eatnu – La elva leve forteller historien om Ester (Ella Marie Hætta Isaksen) og hennes reise fra tilbakeholden lærervikar med samisk blod, til stolt same og aktivist. Samtidig fortelles historien om Alta-saken som preget norsk politikk i overgangen mellom 70- og 80-tallet.

Historien er sterk og følelsesladet, utspilt i vakre naturomgivelser og smekkefull av retro estetikk fra 70- og 80-tallet. Hætta Isaksen gjør en god skuespillerjobb som Ester, men det er Elvenes som virkelig stjeler showet med sin skildring av Mihkkal, Esters fetter. Han fremstiller Mihkkal som en mystisk, mørk og sjarmerende person. Dette gjør han stilrent og profesjonelt, og uten å overspille. Det dukker også opp flere kjente fjes i løpet av filmen, der Mikkel Gaup kanskje er mest kjent, blant annet fra Oscar-nominerte *Veiviseren* fra 1987.

Å se Ester bevege seg fra tilbaketrukket same til stolt aktivist på kinolerretet, for så å gå ut av kinosalen og fortsette å se Ella Marie i media og nyhetene like involvert og sentral i debatten om samiske rettigheter, føles nærmest som en forlengelse av filmen. Det er som en slags alternativ fortsettelse av filmuniverset. Det er derfor en fiffig filmatisk detalj at Ester og Ella Marie deler en viktig ting, nemlig etternavn.

Nå skal dette være en filmanmeldelse, men det er vanskelig å se bort fra det politiske aspektet ved filmen. Det er mange scener i *Ellos eatnu – La elva leve* som gir assosiasjoner til den pågående Fosen-debatten, som også omhandler samiske urfolksrettigheter. Ett eksempel er en scene hvor politiet bærer de samiske aktivistene bort fra Alta-vassdraget, veldig likt som da aktivister ble båret vekk fra Olje- og energidepartementet for bare noen uker siden. Filmene beskriver hvordan den norske stat undertrykker og frarøver samiske samfunn deres land og kultur, og i skrivende stund står vindmøllene på Fosen fremdeles, på tross av høyesterettsdommen i 2021, som slo fast at vindkraftanlegget krenker samenes rett til kulturutøvelse. Derfor er *Ellos eatnu – La elva leve* en meget viktig film, en historisk film, og en sterk og følelsesladet film som alle burde se.

I DAG: FORFATTER OG LEKTOR ANE CHRISTIANSEN

Tekst: Marit Bårdstu Folvik

Latin-Amerikagruppene har i flere tiår engasjert og vært med på å skape interesse og solidaritet med Latin-Amerika. Ane Christiansen er forfatter og medredaktør av flere lærebøker for faget spansk i videregående opplæring, og er en av mange som har latt seg inspirere videre i yrkeslivet etter gjennomført brigade. Nå er hun aktuell med boka "Spansk på norsk- fra klippfisk til fredagstaco" som handler om spanskfagets historie i Norge de siste 150 årene. Vi har tatt en prat med Christiansen, og i dette intervjuet forteller hun om sitt forhold til Latin-Amerikagruppene og om hvordan kontinentet er representert i den nye boka hennes.

Hva er ditt forhold til LAG?

– Latin-Amerikagruppene har vært veldig til stede i livet mitt. Jeg begynte så smått å lære meg spansk i 1993 og i 1996 dro jeg på brigade til Nicaragua. Jeg hadde ingen anelse om at oppholdet mitt på brigade i Nicaragua skulle være så avgjørende for livet mitt. I solidaritetsmiljøet i Oslo på 90-tallet hadde jeg mange bekjente som hadde vært på brigade. Jeg hadde ikke lyst til å følge strømmen, men endte til slutt opp med å søke. Det valget skulle bli avgjørende for alt jeg har gjort siden. Det ble spansk jeg skulle bruke resten av livet mitt på. Jeg ble rett og slett helt hekta på kulturen og det ble til slutt en livsstil.

Du har nettopp gitt ut boka «Spansk på norsk- fra klippfisk til fredagstaco». Hvordan er Latin-Amerika presentert og representert i boka?

– En del av boka tar for seg plassen Latin-Amerika har i spanskfaget i Norge. Før 1970-tallet var representasjonen av

Latin-Amerika i lærebøker for spansk svært begrenset, og hovedvekten lå i all hovedsak på Spania. I en lærebok fra 1974 blir Latin-Amerika kun representert gjennom et kart over regionen. Heldigvis endret dette seg utover 70-tallet, og i 1972 ble spanskstudiet i Bergen opprettet. På den måten begynte Latin-Amerika å spille en større rolle for spanskfaget i Norge. I tillegg gjorde kuppet i Chile i 1973 at mange engasjerte seg i solidaritetsarbeid. Noen av disse, sammen med flere av chilenerne som kom til Norge, har satt sitt preg på spanskfaget. På grunn av dette fikk den norske skolen flere spansk-lærere som hadde spansk som morsmål og spanskstudiet ble stadig mer orientert mot ulike samfunnsforhold i Latin-Amerika. Eduardo Galeanos kjente verk "Latin-Amerikas åpne årer" (1979) ble også en bok de fleste spanskstudenter hadde et forhold til.

– Alt dette førte til at Latin-Amerika kom inn for fullt i norske lærebøker og på 80-tallet ble til og med spanskstudiet i Bergen et rent latinamerikastudium. Spansk gikk etter hvert fra å være et filologisk fag til å bli et språk- og områdestudium med fokus på Latin-Amerika. Dette hadde sammenheng med at Norge stadig fikk flere interesser i regionen. Latin-Amerika kom stadig nærmere oss gjennom eksempelvis bistandsarbeid for Fredskorpset og boom-litteraturen fra området, spesielt oppmerksomheten rundt forfatter Gabriel García Márquez som vant nobelprisen i litteratur i 1982. Det ble altså helt uaktuelt å ikke ha med Latin-Amerika i lærebøkene og i dag er kontinentet godt etablert i spanskopplæringen på norske skoler og universiteter!

EN HILSEN FRA SEKRETARIATET

2023 startet på mange måter med blandede følelser hos sekretariatet, både for hva som skjer i organisasjonen og for hva som skjer i Latin-Amerika. Dette er noe av det vi har jobba med så langt i 2023.

Tekst: Silje Hvilsom Kvanvik

Brigade

For oss startet året der det sluttet – med sorg og sinne over at brigadeprosjektet ikke fikk støtte av Norec.

Nå jobber vi for at anken skal gå i vår favør og at vi ikke havner i lignende situasjon igjen. Vi har derfor sendt høringsinnspill til regjeringen i forbindelse med budsjett for 2024 om at Norec må få mer støtte, slik at de ikke havner i en ny situasjon hvor de må kutte viktige prosjekter.

På den positive siden så har de brigadistene som skulle ha reist til Brasil i januar, vært en kjemperessurs og vist en kampvilje uten like. De har organisert interne kurs og inkludert mange i og utenfor organisasjonen. Seks av disse brigadistene reiser til Brasil i mai for en minibrigade hos MST. I tillegg jobber våre kamerater for å få til en sør-sørutveksling uten Norec-støtte i løpet av året.

Brasil

I Brasil begynte året håpefullt da Lula da Silva vant valget og ble innsatt som president 1. januar. Men hvetebrødsdagene tok raskt slutt da tilhengere av tidligere president Bolsonaro stormet kongressen og flere av de viktigste demokratiske bygningene i Brasilia. Norsk media har dratt paralleller til 6. januar i USA, og beskrevet stormingen som mislykket. Vår egen styreleder Larissa Avelar har uttalt til flere norske medier om at kupp og motar-

beidelse av demokratiet ikke er noe nytt blant eliten og høyrevendte miljøer i Brasil, og at stormingen i stor grad ble ansett som vellykket blant de miljøene som deltok. Motivet var nok i større grad å skape frykt, og vise at de har ressursene til å gå relativt uforstyrret inn og ta over makta i Brasil, skulle de ønske det.

Statkraft

Før Fosen-aktivistene stengte ned staten i februar og mars i protest mot vindmøllene og menneskerettighetsbruddene de medfører, lanserte vi en rapport om hva Statkraft driver med i Brasil. I både Brasil og Chile ser vi lignende konflikter med Statkraft. Det vi ser er at Statkraft, et norsk statlig eid selskap, har flere prosjekter som ikke ivaretar urfolks- og sivile rettigheter på en god nok måte. I Brasil gjør Statkraft seg utilgjengelige for lokalsamfunn som ønsker å klage eller få mer informasjon om prosjektene. Noen lokalsamfunn har levd i uvisshet i nærmere et tiår om planlagte anlegg vil føre til at de må flytte. I Chile har Statkraft tillatt å ha militarisererte politistyrker (Carabineros) ved anleggene sine som ligger i Mapuche-territorier. Senest i mars ble det løsnet skudd mot demonstranter.

Vi jobber for at Statkraft skal bli et ansvarlig selskap som ivaretar miljø og sivile rettigheter ved å snakke med norske myndigheter, Statkraft og engasjere norsk sivilsamfunn.

Peru

Peru har vært preget av store demonstrasjoner siden President Pedro Castillo ble avsatt. Myndighetene anklages for vold og overgrep mot demonstrantene og forsøk på innskrenking av ytringsfrihet og forsamlingsrett. Flere personer er drept og folket demonstrerer i gatene mot den sittende regjeringen med president Dina Boluarte i spissen.

I februar fikk vi besøk av den peruanske urfolk- og bondelederen Lourdes Huanca fra organisasjonen FEMUCARINAP. På vegne

Det nye arbeidsutvalget til Latin-Amerikagruppene som ble valgt på landsstyremøte i mars. Fra venstre: styreleder Larissa Avelar, Colin Serafin Borgersen Boyer fra LAG Trondheim, Emi Paez Rokseth fra Alternativ brigade, Mari Kirsti Kaaen fra LAG Blindern og nestleder Adriana Sossa fra LAG Stavanger og Colombiagrappa.

av flere sosiale bevegelser i Peru fortalte hun om demonstranternes krav om en ny grunnlov som ivaretar småbønders og urfolksrettigheter, gjeninnsettelse av Pedro Castillo som president, etterforskning av Dina Boluarte og hennes medspillere, samt oppreisning og rettferdighet for ofrene for politivold under demonstrasjonene.

Huanca har selv blitt offer for svertekampanjer fra peruanske myndigheter og mottar drapstrusler og trusler om arrestasjoner dersom hun returnerer til Peru.

Nicaragua

I februar våknet vi opp til nyheten om at Ortega-regimet hadde sendt over 200 politiske fanger til USA og fratatt dem statsborgerskapet. Siden det har han fratatt ytterligere 94 borgere statsborgerskapet. Regimet hevder at

personene er landssvikere og utgjør en trussel mot Nicaragua. Nicaragua har blitt kritisert for dette fra mange hold, blant annet av paven i Vatikanet, som har gjort at Nicaragua har suspendert sine diplomatiske relasjoner til Vatikanet.

Nicaraguagrappa i LAG har jobbet aktivt med å få oppmerksomhet rundt denne saken, og skrev både kronikk og bekymringsbrev til Utenriksdepartementet.

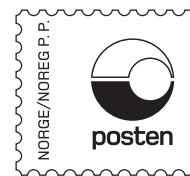
Framover

I tiden framover vil sekretariatet jobbe med årets nasjonale kampanje om grønn kolonialisme, blant annet gjennom å få besøk fra aktivister fra Chile. Vi har også startet konseptet «Middag med LAG» i Oslo for å tilby et samlingssted for aktivister og jobbe med internskolering.

I mai venter LAG besøk fra urfolksleder Machi Millaray Huichalaf som har brukt mye tid på å protestere mot et av Statskrafts sine vannkraftsverk ved Mapuchenes hellige elv Pilmaiken.

Foto: Pablo Piovano

Returadresse: LAG Norge, Kolstadgata 1 0652 Oslo

Bli medlem i Latin-Amerikagruppene i Norge?

Skann meg!

Bli medlem av LAG og få tidsskriftet rett hjem i postkassa!
Som medlem støtter du sosiale bevegelsers kamp for demokrati,
rettferdighet og fred, og bidrar til at deres stemme blir hørt i Norge!

Latin-Amerikagruppene
i Norge (LAG)

